

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland**Datum ingekomen vragen : 18 november 2021****Datum GS-besluit : 14 december 2021****Vragen nr. 118**Vragen van **Mw. J.M.E. de Groot** (SP) over De ammoniakuitstoot van Cargill in Zaanstad

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 18 november 2021 door het lid van Provinciale Staten, **Mw. J.M.E. de Groot** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Na vragen van het programma Pointer¹ leverde de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied cijfers over de uitstoot van Cargill, de vestiging Aurora in Zaanstad, in 2019 en 2020. Het bedrijf blijkt jaarlijks 59 ton ammoniak uit te stoten. De cijfers over eerdere jaren ontbreken nog, terwijl een zogenoemde piekbelaster als dit bedrijf verplicht is om jaarlijks het elektronisch milieujaarverslag in te vullen. De ammoniakuitstoot is tenminste net zo groot als die van Olam, vestiging Zaanstad, is of was. De Natura 2000- gebieden rond Zaanstad, hebben zwaar te lijden onder de depositie van ammoniak en stikstofdioxide. Er wordt gekoerst op zowel natuurherstel als het terugbrengen van de stikstofuitstoot. Natuurherstelmaatregelen (b)lijken slechts beperkt nuttig te zijn als de stikstofuitstoot niet aanzienlijk wordt teruggebracht.

INLEIDING ANTWOORDEN

Om de betekenis van onze beantwoording te duiden geven wij u kort een overzicht mee van de stikstofdepositiebijdrage vanuit de industrie en de ontwikkelingen die zich binnen deze sector voordoen wat betreft stikstofuitstoot.

De voedingsmiddelenindustrie waar de cacao-industrie onderdeel van is, heeft in Noord-Holland een stikstofdepositiebijdrage tussen de 0,6% en 1,7% op de meest nabijgelegen Natura 2000 - gebieden (tabel 1). Dat wil zeggen, de stikstofdepositiebijdrage gemiddeld over het gehele Natura 2000-gebied.

Natura 2000 NH	Totale gemiddelde depositie mol/p/ha/jr	Industrie	Voeding en genotmiddelen industrie	Industrie mol/p/ha/jr	Voeding en genotmiddelen industrie mol/p/ha/jr
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	1156	5%	0,9%	47	10
Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	1030	5%	1,7%	51	18
Polder Westzaan	1290	4%	1,0%	58	13
Eilandspolder	1011	3%	0,6%	35	6

Tabel 1: Bron Aeries Monitor 2020

¹ <https://pointer.kro-ncrv.nl/vervuilende-cacaofabriek-zaandam-zweeg-jarenlang-over-uitstoot>

Vanaf de jaren '90 is met succesvol milieubeleid de stikstofuitstoot van de industrie met 75% teruggebracht. Ook de komende tien jaar wordt door voortzetting van dit succesvolle beleid door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) een reductie in de uitstoot verwacht van circa 27% ([Bron: Brief minister LNV 24 april 2020, Voortgang stikstofproblematiek: structurele aanpak, kenmerk BPZ / 20120075](#)). Vanuit het klimaatbeleid worden investeringen gevraagd van de industrie en zijn er middelen uit de Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++) beschikbaar voor verlaging van de CO₂-uitstoot. Het verduurzamen van de industrie gaat ook een reductie van stikstofuitstoot opleveren.

In het Schone Lucht Akkoord zijn afspraken gemaakt om scherp te vergunnen en meer te handhaven. De eerste resultaten hiervan worden zichtbaar door de toezegging van Tata Steel voor verdere reductiemaatregelen zoals genoemd in haar Roadmap Plus en door haar investering in de Pelletfabriek die fors gaat bijdragen aan verlaging van uitstoot van NO_x. Recent zijn naar aanleiding van de revisie van de vergunning van Olam Cacao in Koog aan de Zaan de emissie-eisen scherper gesteld en worden door het bedrijf tot 2024 maatregelen genomen die ammoniakuitstoot vanaf 2021 in stappen omlaag gaat brengen.

Bevoegd gezag Wet natuurbescherming

De provincie is bevoegd gezag vanuit de Wet natuurbescherming. Namens de provincie voert de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord de takken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) uit in het kader van de omgevingsvergunning natuur voor de vestigingen van Cargill en Olam in Zaandam en Wormer.

Bevoegd gezag Wabo (milieu)

De gemeenten zijn bevoegd gezag voor het milieudeel van de omgevingsvergunning. Voor de vestiging van Cargill in Zaandam is de gemeente Zaanstad bevoegd gezag en voert de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) de VTH-taken uit. Voor de vestigingen van Cargill en Olam in Wormer is de gemeente Wormerland bevoegd gezag en voert de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) de VTH-taken uit namens de gemeente Wormerland.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Uit het artikel op de website van Pointer blijkt dat Cargill tot en met 2018 geen ammoniakuitstoot meldde in de emissieregistratie. Sedert wanneer is het verplicht (ook) ammoniakuitstoot in de emissieregistratie te melden? Sedert wanneer heeft de OD NZKG de emissieregistratie van Cargill gecontroleerd en wanneer viel het op dat Cargill de ammoniakuitstoot niet meldde?

Antwoord 1:

Sinds 2010 is het verplicht om bij een jaarvracht van meer dan 10.000 kg ammoniak te rapporteren in het elektronisch Milieujaarverslag (e-MJV). De registratie en publicatie van jaarvrachten is verplicht voor bedrijven die onder de Richtlijn industriële emissies (RIE) vallen.

In 2019 is door de OD NZKG geconstateerd dat Cargill Aurora de jaarvracht ammoniak voor de jaren 2010 – 2018 niet heeft gerapporteerd. De OD NZKG heeft Cargill Aurora er toen op gewezen dat dit voor de periode 2010 – 2018 alsnog moest worden opgegeven in het e-MJV. Dit heeft Cargill Aurora inmiddels gedaan.

De jaarverslagen worden steekproefsgewijs, handmatig gecontroleerd door de OD NZKG. De OD NZKG verbetert het controleren van de e-MJV door het deels automatiseren van dit proces.

Vraag 2:

Heeft Cargill in Zaanstad een natuurvergunning? Zo ja, wanneer is deze natuurvergunning afgegeven? Hoe groot is de hoeveelheid ammoniak die Cargill volgens de vergunning mag uitstoten? Als Cargill, net als Olam, geen natuurvergunning heeft, wat is daarvan dan de oorzaak?

Antwoord 2:

Nee, Cargill Aurora in Zaanstad heeft geen natuurvergunning, omdat niet meer stikstof wordt uitgestoten dan in de referentiesituatie² is toegestaan. Daarmee is Cargill Aurora niet vergunningplichtig in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vraag 3:

Vanwege welke vergunning is het mogelijk dat Cargill in Zaanstad jaarlijks 59 ton ammoniak kan uitstoten? Van welk jaar dateert deze vergunning? Kunt u ons deze vergunning doen toekomen? Is het op de een of andere wijze mogelijk dat de betreffende vergunning wordt ingetrokken?

Antwoord 3:

Cargill Aurora heeft een omgevingsvergunning milieu van 30 mei 2008 (zie bijlage). Met het van kracht worden van het Activiteitenbesluit Milieubeheer gelden voor Cargill vanaf 1 januari 2019 de strengere eisen voor ammoniak die in het Activiteitenbesluit zijn opgenomen. Cargill Aurora stoot niet meer ammoniak uit dan volgens deze eisen is toegestaan. Er is geen overtreding geconstateerd op basis waarvan de vergunde rechten kunnen worden ingetrokken. Zie ook ons antwoord op vraag 2.

Vraag 4:

Bij welke hoeveelheid emissie van ammoniak en stikstofdioxide is het mogelijk om Cargill een natuurvergunning te geven? Wanneer moet Cargill in Zaanstad voldoen aan de voorwaarden om een natuurvergunning te krijgen?

Antwoord 4:

Het aanvragen van een natuurvergunning door Cargill Aurora is wat betreft stikstofuitstoot alleen vereist als zij meer stikstof (willen) uitstoten dan is toegestaan. Dit is nu niet het geval. Volgens het Activiteitenbesluit Milieubeheer mag Cargill maximaal 29 ton stikstof en 84 ton ammoniak per jaar uitstoten. Bij een hogere emissie moet een natuurvergunning worden aangevraagd.

Vraag 5:

Cargill stelt dat het tot 2019 niet hoefde te voldoen aan landelijke emissie-eisen omdat er voor de cacaosector een uitzonderingsregeling gold. Het erkent dat het sindsdien moet voldoen aan de landelijke regels. Is het juist dat er voor 2019 een uitzonderingsregel gold voor de emissies van de cacaosector? Kunt u ons op de hoogte stellen over deze landelijke uitzonderingsregeling?

Antwoord 5:

Er gold tot 2019 geen uitzonderingsregel voor de cacaosector. Wel had de industrie te maken met verschillende richtlijnen voor onderdelen van het verwerkingsproces van cacaobonen.³ Het proces

² Zie uitleg begrip referentiesituatie <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2019/12/Schema-referentiesituatie.pdf>

³ Voor specifieke situaties waarin, ondanks de toepassing van de 'best beschikbare technieken' niet aan de algemene emissie-eisen van de Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR) kon worden voldaan, golden bijzondere regelingen (BR). De voorschriften uit een van deze BR's was tot 2019 van toepassing op cacaobonenverwerkende inrichtingen (zie: https://www.infomil.nl/publish/pages/64467/ner_augustus_2014.pdf)

van cacaobereiding bestaat uit de onderdelen prepareren, branden en malen. Voor Cargill Aurora gold tot 1 januari 2019 wel een emissienorm voor het deelproces 'prepareren', maar niet voor 'branden' en 'malen'. Vanaf 2019 is de emissienorm van 30 mg/Nm³ voor ammoniak van toepassing op het hele proces van prepareren, branden en malen, en gelden de landelijke emissie-eisen ook voor Cargill Aurora.

Vraag 6:

Is het juist dat de ODIJ nog nooit een controle heeft gedaan op luchtemissies bij de vestiging van Cargill in Wormerland? Waarom is dit nog nooit gebeurd? Heeft de ODIJ wél een controle gedaan op luchtemissies bij de vestiging van Olam in Wormerland? Zo ja, (vanaf) wanneer en wat waren de resultaten? Kunt u ons de resultaten doen toekomen? Wanneer moeten de cacaobedrijven in Wormerland aan de eisen voor een natuurvergunning voldoen?

Antwoord 6:

Nee dit is niet juist.

Cargill Wormer

Bij het prepareren, branden en malen van cacaobonen komt ammoniak, vluchtige organische stoffen (VOS) en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) vrij. Bij de fabriek van Cargill Wormer, waar cacao alleen wordt verwerkt en deze processen niet worden uitgevoerd, is de uitstoot van deze stoffen beperkt. Dat is de reden waarom tot voor kort niet is gecontroleerd op emissies zoals ammoniak, VOS en ZZS. Ook voor deze vestiging gelden sinds 1 januari 2019 de landelijke emissie-eisen. Daarop wordt Cargill Wormer nu gecontroleerd door ODIJ. Uit de emissiemetingen in 2020 bij Cargill Wormer blijkt dat er geen sprake is van een overschrijding van de emissiegrenswaarden voor ammoniak en VOS.

Vanwege de landelijke aanpak ZZS (2018) en de rechtelijke uitspraak gedaan op 29 mei 2019 over de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) hebben de emissies van Cargill Wormer prioriteit bij de ODIJ. Hoewel de uitstoot beperkt is, onderneemt de ODIJ op dit moment actie om inzicht te krijgen over de emissie van (potentiële) ZZS bij Cargill Wormer. Het gaat daarbij met name om ethanal, methanal en benzeen. Die stoffen komen vrij bij de verwerking van cacao.

Olam Wormer

Olam Wormer is in 2021 door ODIJ gecontroleerd op luchtemissies. De emissie is getoetst aan de emissiegrenswaarden van het Activiteitenbesluit. Hierbij zijn overschrijdingen geconstateerd van de emissies van de stoffen ethanal (een ZZS), ammoniak en VOS. Van benzeen en methanal (beide ZZS) wordt de uitstoot verder onderzocht. Er is begin september 2021 een handhavingstraject gestart ten aanzien van de overschrijdingen van ethanal, ammoniak en VOS. Aan Olam is het voornemen kenbaar gemaakt om een last onder dwangsom op te leggen. Olam Wormer heeft een zienswijze ingediend. Op dit moment beoordeelt de ODIJ deze zienswijze. Omdat de situatie nu wordt beoordeeld en daarin afwegingen moeten worden gemaakt om tot besluitvorming te komen, kunnen wij hier nog geen verdere informatie verstrekken.

Zoals genoemd in ons antwoord op vraag 4 is het aanvragen van een natuurvergunning wat betreft stikstofuitstoot alleen vereist als bedrijven meer stikstof (willen) uitstoten dan is toegestaan op basis van de op hun referentiesituatie.

Vraag 7:

De provincie Noord-Holland is er voor het afgeven van natuurvergunningen. Die worden namens de provincie afgegeven door de OD NHN. Reageert de OD NHN zelfstandig op het ontbreken van

natuurvergunningen? Of reageert de OD NHN als andere Omgevingsdiensten dit bij de OD NHN onder de aandacht brengen? Wanneer verwacht u dat in Noord-Holland ieder bedrijf over een actuele natuurvergunning beschikt? Wat is uw rol in dit proces?

Antwoord 7:

Er zijn verschillende manieren waarop de OD NHN te weten komt dat voor een activiteit een natuurvergunning nodig is. Andere omgevingsdiensten kunnen de vergunningplichtige activiteit onder de aandacht brengen van OD NHN. Bijvoorbeeld als een bedrijf een aanvraag doet voor een omgevingsvergunning milieu, of als een bedrijf wijzigingen aanvraagt op een bestaande omgevingsvergunning. Ook sturen andere omgevingsdiensten informatie door die ze verzamelen tijdens hun toezichthoudende taken. Er kan ook een handhavingsverzoek worden ingediend bij de OD NHN.

Niet elk bedrijf heeft een natuurvergunning nodig, bijvoorbeeld als een bedrijf al voor aanwijzing van onze Natura 2000-gebieden toestemming had voor de activiteiten via bijvoorbeeld een omgevingsvergunning milieu. De OD NHN beoordeelt of een natuurvergunning nodig is en bepaalt op basis van de Wet natuurbescherming of deze kan worden afgegeven. De OD NHN doet dit namens ons college van Gedeputeerde Staten. De Wet natuurbescherming voorziet niet in een actualisatieplicht van de vergunningen. Dit betekent dat de wet niet eist dat een activiteit door de tijd heen schoner moet worden.

Vraag 8:

De provincie Noord-Holland is, samen met partners, bezig met de uitvoering van natuurherstelmaatregelen. Dit vergt veel tijd en energie. In de Natura 2000- gebieden rond Zaanstad zijn talloze vrijwilligersorganisatie met tomeloze inzet aan het werk om de Natura 2000-gebieden in de goede staat terug te brengen. Zij worden soms moedeloos van het vechten tegen de bierkaai, de uitstoot van stikstof en ammoniak die steeds maar doorgaat en als depositie op de Natura 2000- gebieden landt. Bent u het met ons eens dat er veel meer maatregelen genomen moeten worden om de stikstofuitstoot in Noord- Holland zeer aanzienlijk terug te brengen, zodat de natuurherstelmaatregelen niet zinloos zijn of zinloos worden geacht?

Antwoord 8:

Wij waarderen de inzet die vrijwilligers plegen in onze Natura 2000-gebieden enorm en zien de waarde van hun inzet ook. Wij zijn het met u eens dat het nemen van natuurherstelmaatregelen in de met stikstof overbelaste Natura 2000-gebieden gepaard moet gaan met een reductie van de stikstofdepositie. Daar zetten wij ons – zoals u bekend is – voor in. Dat doen we ook richting het Rijk, waar een groot deel van de bronmaatregelen vandaan moet komen. Veel is al in gang gezet, ook al is dat voor de door u genoemde vrijwilligers misschien nog niet altijd waarneembaar. Natuurherstel heeft tijd nodig. Voor ons is helder dat de stikstofreductieopgave van grote omvang is en dat die van anderen en ons een aanhoudende inspanning vergt. Een snelle oplossing voor deze opgave bestaat helaas niet.